Dalkarlarne, saga

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

DALKARLARNE,

SAGA.

1800.

J Söner af det land

Som trälar aldrig än uti sit sköte närde.

Gustav Wasa.

STOCKHOLM

TRYCKT I KUMBLINSKA TRYCKERIET

1800.

DALKARLARNE.

SAGA.

En vinter afton Fru Minerva så kysk och vis vid sländan satt, vid foten låg dess svarta katt, Calliope nystade en härfva, bakom en säng uti en vrå satt Uglan somnad på Egiden, Urania lade kort at spå, Thalia skämtade med tiden, som ville borrt ur laget gå. Korrt sagdt, en hvar af Sångens Qvinnor (jag påstå vill och påstå tör är bättre sagdt än sångens mö'r; de ä' ju Phœbi tjenarinnor,

och denne herrn är skald och Gud och Muserna just intet stygga, de älska mycket lyrans ljud, ä' utom dess ej pjåk och skygga.) Korrt sagdt, en hvar af deras tropp fortsatte syslan med all ifver, då inom dör'n med ojämnt hopp herr Vulcan öfver tröskeln klifver. Gudinnan mildt mot honom ler och Guden artigt kyste handen, och se'n man honom sitta ber, så pratades om nytt i landen; men talet blef politiskt torrt, så flickorna ur laget trädde, och då begyntes innan korrt historier som fru Venus smädde. Ack, sade Guden suckande, den djerfva skrattar åt min

panna, belönar vackra dyrkare, det Mars och Phœbus visst besanna,

har jag ej skäl at rätt förbanna herr Mercurs växt, Adonis hår! O för så djupa hjerte-sår jag ber er vishet mig bemanna. Tung sorgen på hans hjessa låg och djupt var ögat af besvären, då Pallas skälmskt på honom såg och tog en pris ur tabatieren och sade lifligt skämtande, Ni har ju intet goda tonen, vet at från sjelfva Gudarne til den pojkaktiga Baronen är säkert intet ljufvare än slita äktenskaps kapçonen. Emellan oss, jag är er vän, bör Cypris älsklingar er störa, Ni har förmåga, säg, bekänn, at hämnas, hämna er igen, Ni kan ock andra sälla göra, och skall väl Tiden henne se'n

I edra armar återföra. Minerva, som det tyckes mig, var något slapp uti Moralen, men Astrild hade listelig just vid Dinén fyllt i Pocalen och hällt gud vet hvad deruti. Nu var han up på spisen flugen i visa Jungfruns residence, och hörde far sins conference och mor sin liderligt beljugen; vips var en pil så snällt tilreds och i Minervas hjerta vriden. J kyska Jungfrur var tilfreds, ty Uglan somnat på Egiden. Ni bäfvande för verldens dom ack svaren, svaren på er ära om ej er dyra jungfrudom är tung som Caucasus at bära, beroende af händelsen; förlåten derför en Gudinna

som evigheter burit den, Hon var en vis men ömsint qvinna och träffad til af kärleken.

Minerva har ej Cypris hull, ej hennes stora mörka öga, ej hennes barm af vällust full, nej, skapad för det starka, höga, med håret skiftande i gull och näsan stollt med romersk böjning, och armen stärkt af svärdets höjning, och blicken blott af vishet full. Kring Aphrodites läppar leka de yra löjen och begär, men bifalls leenden det är Minervas kyska läppar smeka; dock hvad kan Astrild ej förmå, hans lag naturens lag förvände, han eld i Pallas ådror tände, och lika visligt gjorde så

At Far hans sig af elden brände och siden klädda Canapén af gudens späda händer jämnas ...... O! höljom, höljom denna scen, ty Vulcan uprymd var at hämnas.

———

Knapt nie gångor Phœbe fyllt det tända hornet uti skogen, och Ceres åkrarna förgyllt, och purpur drufvan blifvit mogen, då man på månans ljusa kant så hjelpsamt såg fru Juno tåga, och stadna på Parnassens brant, at lindra der Minervas plåga.

Ej morgons rand hann nattens skrud vid himlens östra bryn förstöra, och dagen sina fålar köra,

då i Olympen man fick höra; vid skottens dån och harpors ljud, at der var född en Under-Gud, bestämd at verldens undran göra, Straxt man Herr Mercur ser på tå, som blixten up i Charen ljunga, i mörkbrun Spence och gul triceau, och vårdslöst på en aria sjunga, som någon Syster utaf Choeurn, vid odling af hans femte sinne, i et af myrthen skuggadt hörn, ömt fästat uti gudens minne. Han nu til Jofur hastade, at Pallas öde referera, derefter fick man honom se til andra Gudar sig bege, at dem til fadders invitera. Och då blef buden — gissa nu, få se om ni känt politiquen! jo Vulcans unga sköna Fru,

at qväsa sladdret i Publiquen. Det är väl sant at då och då hon med Adonis log så gerna, och sade skämtande ock så til Mars, nå det var fan til stjerna, at sig förgapa i min man, man löjligare aldrig fann, och jag, förlåter gerna saken, men aldrig den baroqua smaken.

Med blomster templet siradt var, och klar brann offer-eldens låga, då Dioné som Pilten bar, med andra faddrarna sågs tåga til Choret der som funten var. Först de hans hjessa heligt stänkte, och sedan gåfvor ägnade. Nu sade Phœbus skyddande, och ned sin hand på honom sänkte: Vet Cerops härdig, stark och vis,

du skall din moders snille bära, och bli Vulcani högsta ära, och sjelfva kalla Nordens pris, för dig skall guldets ådra strimma, i branta klippans stela famn, och din metall från hamn til hamn, kring Europens stränder glimma. Från Nordens grufvor skall din hand, sad' Mars, det smidda jernet sträcka til Polens is och Aferns brand, och svärdet uti hjeltens hand skall jordens trakter lik-betäcka; och, sade Cypris leende, om dig Saturnus ämnat smärta, så skall den fly ifrån dit hjerta, vid flickans ljufva smilande, at älska och at älskad blifva, se der din afvundsvärda lott, odödligheten ej förmått, ännu en större sällhet gifva.

Och dig Cerops, dig skyddar jag, så talte Cynthia, när du ilar i djupet under hamrars slag, at smida Jofurs tända pilar, och när du trött af jagten hvilar, vid slutet af en Julii dag. Inunder nådig mammas händer den ädle Pilten växte opp, hög blef hans själ och stark hans kropp, då han en dag med konsters tropp, nedsteg vid Dala-Elfvens stränder; här mötte honom dansande den friska hälsan, blygsamheten, åtföljde utaf idogheten, af glädjen och af måttligheten, som honom blommor offrade: och nu skön, stödd uppå Egiden, i gyllne strödda skyars pragt, sågs Pallas, åtföljd utaf tiden, mildt sjunka ned mot denna trakt,

Min Son! så var gudinnans tal, kom hit och skåda dina öden, sträck blicken öfver denna dal, se dessa skaror utan tal, som trotsa farorna och nöden, vid deras rop tyranner fly, Och friheten sin fackla tänder, och fanatismens spöken sky, och slafven hoppets suckar sänder. Cerops sänk ock dit öga dit, i dessa afgrunds djupens sköten, se styrka, härdighet och flit, der göra dina blickar möten, af tusend dödar hotade, de jernet utur klippan bryta, och det vid vädrens gnisslande i eldens ljusa floder byta, nu under tunga hamrars dån, det rasande mot städet ryter, nu öfver hafvens rymder flyter,

det uppå furuns lätta spån. Du sanna källa til förmåga och rikedom i Svears land, o jern det är din fasta hand, som ifrån Lineens tända låga vändt handelns flagg mot Beltens strand, vildt du i krigarns händer sårar och sprider härjelse och död, och gjuter mensklighetens tårar; men när du ler i åkrens fårar, så ger du hälsa, lugn och bröd, Vet Cerops, du skall Stamfar blifva, för denna ädla raska ätt, och den med blodet jag en rätt, skall til min ynnest evigt gifva, om Ceres med sin gyldne skatt ej alltid ler omkring dess hydda, skall Lemnos Gud i bergens natt, dess rikedom beständigt skydda.

Ja Dalemän i häfderne, J skolen stå, så talte Tiden, främst uti troheten och striden, en undran för Nationerne; så länge som mit välde räcker, er Ätt skall vara oförtryckt, tils jag i Chaos natt mig sträcker, förtröttad af min långa flygt.